

Због чега смо осуђени на економско назадовање?

Пише: Јован Б. Душанић
недеља, 28 јануар 2018 17:54

Под утицајем светске олигархије и крупног капитала, чији је главни експонент ММФ, српске власти су, после петооктобарског преврата (2000), прихватиле неолиберални програм економских промена

(такозвани Вашингтонски договор)

који је водио брзом урушавању, ионако слабашне, српске привреде.□

Овим програмом Србију

, као, уосталом, и друге постсоцијалистичке земље

, требало

је

лишити власништва над ресурсима којима располаже и довести је у такву дужничку зависност (дужничко ропство) да буде беспоговорни послушник моћних и богатих, а овај простор је третиран, пре свега, као извор јефтине и обесправљене радне снаге, те тржиште за производе и банкарске услуге западних земаља.

Све ове године Србија је без сопствене дугорочне стратегије економског развоја, која би била стручно верификована и политички усвојена у Скупштини. Улогу стратегије имају меморандуми о буџету и економској политици који се пишу у сарадњи (тачније, по диктату) са ММФ-ом, а усвајање и спровођење неолибералне економске политике је наметнут као услов за доделу кредита Србији и њен приступ међународном тржишту капитала.

Међутим, искуства других земаља које су успешно реформисале своје привреде показују да је неопходно разрадити и спроводити сопствени програм економских реформи који ће бити резултат домаће памети и да носиоци реформи морају имати широку подршку сопственог народа који ће бити убеђен да се реформе спроведе у његовом, а не интересу светске олигархије и крупног капитала, те малобројне компрадорске касте у земљи.

Због чега смо осуђени на економско назадовање?

Пише: Јован Б. Душанић
недеља, 28 јануар 2018 17:54

* * *

На овом скупу [2] треба да говоримо о стратегији развоја малих земаља, а ја желим да потенцирам чињеницу да је малим земљама наметнута економска политика која и не претпоставља постојање дугорочне сопствене стратегије развоја, а без сопствене дугорочне стратегије развоја осуђени смо на економско назадовање, како сам насловио овај рад. Илустроваћу то на примеру Србије, мада је ситуација слична и у другим малим земљама.

Годинама Србија економски стагнира, а у односу на друге земље економски назадује – све више заостаје за развијеним, а слабије развијене земље смањују заостатак за Србијом. Примера ради, у последње три године (када нас премијер, односно председник државе свакодневно на безбројним конференцијама за штампу и наступима у средствима јавног информисања убеђује како бележимо спектакуларне економске резултате) раст БДП је на нивоу статистичке грешке. Из базе података коју објављује ММФ ([World Economic Outlook](#) – WEO) [3] можемо да видимо да је за последње три

Због чега смо осуђени на економско назадовање?

Пише: Јован Б. Душанић
недеља, 28 јануар 2018 17:54

године (2014-2016) кумулативни раст БДП у Србији био 1,66% или око 0,5% годишње. У истом периоду, већи раст бележе све земље из окружења.

[4]

После *српске октобарске револуције* 2000. године Србија је приступила економској транзицији, што је кашњење од једне деценије у односу на друге постсоцијалистичке државе. Такво кашњење било је огроман недостатак, али је то – у исто време – била и велика шанса да се избегну грешке, заблуде и лутања кроз које су пролазиле друге привреде. Нажалост, ту шансу нисмо знали да искористимо и економске реформе смо вршили на исти начин као и већина неуспешних привреда у транзицији почетком 90-их година прошлог века.

Српска октобарска револуција изненадила је и саме лидере ДОС-а (*Демократска опозиције Србије*)

који нису имали јасан план како земљу извести на пут економског просперитета.

[5]

Управо је то била ситуација која је омогућила међународној заједници да нам понуди своје „добре услуге“ (кроз већ готове програме реформи и иностране саветнике). Јасно је било да се нова власт у Србији неће одредити за програм економске модернизације земље који би се спроводио у интересу већине њених грађана, него за један универзалан, већ готов неолиберални програм економских реформи

[6]

– базиране на

Вашингтонском договору

развијеном од ММФ-а, Светске банке, Министарства финансија САД и USAID-а – а који се спроводи у интересу светске олигархије и крупног капитала, те једног уског компрадорског слоја

[7]

који се формира у земљи.

Међутим, нове власти су еуфорично нудиле визију савремене демократске Србије у којој ће у кратком периоду (за годину, две) доћи до дугорочно одрживог економског просперитета и осетног раста стандарда становништва. У том циљу организовани су каравани („Србија на добром путу“, „Поносна Србија“) – састављени од владиних економских чиновника и медијски експонираних академских економиста – који су крстарили градовима Србије, а „независна“ средства информисања свему томе давала су огромну медијску потпору. Невероватно али истинито, они су ту еуфорију заснивали на економској теорији (неокласична економска мисао), стратегији (неолиберална шок терапија) и политици (*Вашингтонски договор*) која

Због чега смо осуђени на економско назадовање?

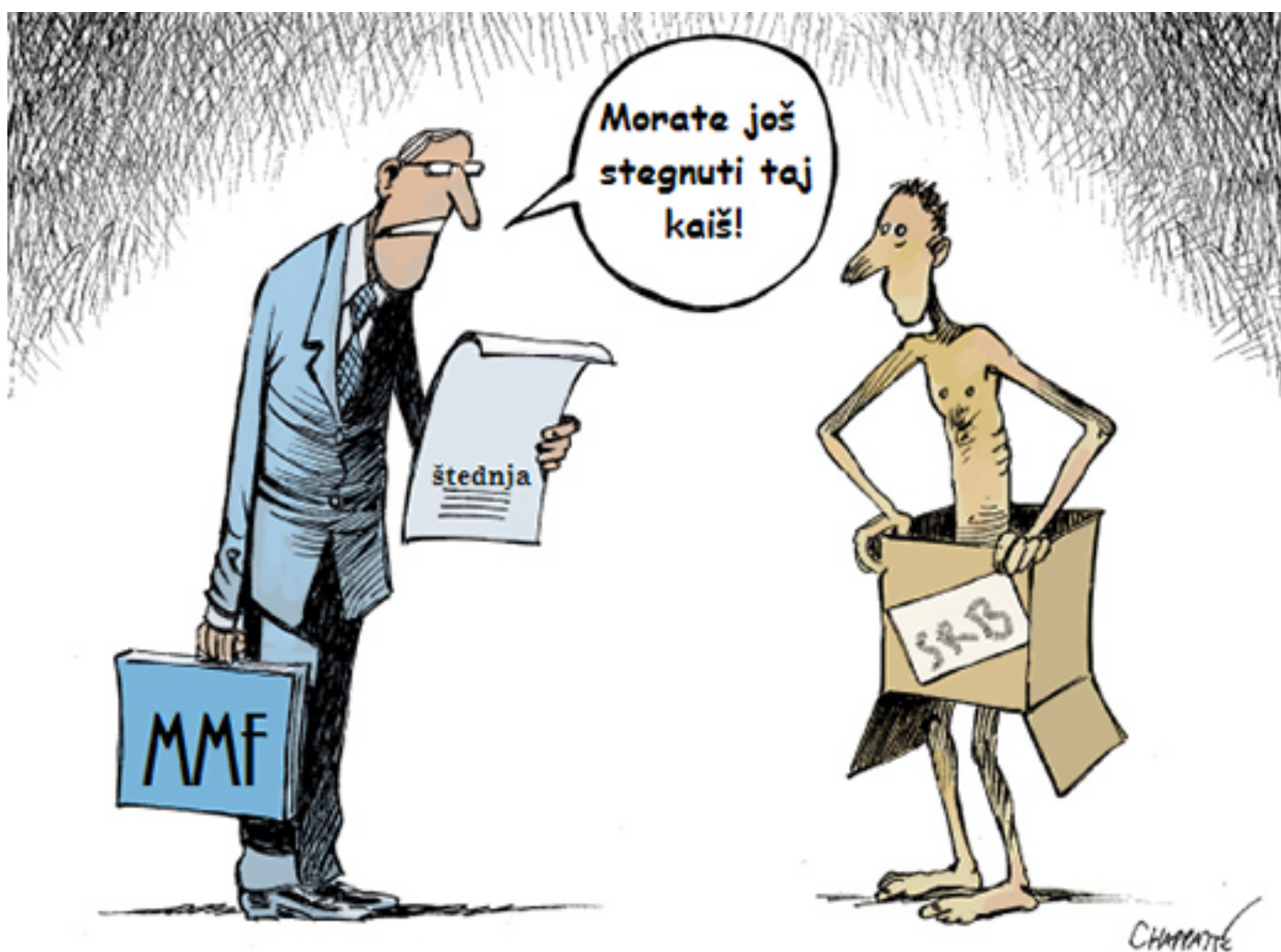
Пише: Јован Б. Душанић
недеља, 28 јануар 2018 17:54

се, у последњој деценији XX века показала изузетно неуспешном у свим државама где је примењивана. Упркос томе, та политика је упорно *натурана*

(од стране ММФ-а) и пропагирана (од стране иностраних саветника и домаћих медијски експонираних академских економиста) многим европским постсоцијалистичким и земљама Латинске Америке. Постојало је претерано веровање у аутоматизам тржишног саморегулисања (Смитову *невидљиву руку тржишта*

) али и убеђеност у потребу хитног повлачења државе из економске сфере.

[8]

Економска политика заснована на принципима *Вашингтонског договора* вођена је у интересу светске олигархије и крупног капитала који имају огромну финансијску моћ, те и могућност да у малим и сиромашним земљама обликује политички, академски и

Због чега смо осуђени на економско назадовање?

Пише: Јован Б. Душанић
недеља, 28 јануар 2018 17:54

медијски простор и усмеравају економску политику према својим интересима. Уместо да се посвете изградњи адекватне институционалне инфраструктуре за тржишну привреду, успостављању владавина права и стварању оптималних услова за конкуренцију и дугорочно одржив динамичан привредни раст, наши реформатори су акценат ставили на стабилизацију, либерализацију и приватизацију – који чине основне елементе Вашинг
тонског договора

.

Стабилизацију су, углавном, свели на стабилан курс динара, тачније политику прецењеног курса динара која *поскупљује* домаћу робу на иностраном тржишту и дестимулише извоз, а подстиче увоз пошто страна роба постаје *јефтинија*.

[9]

У таквој ситуацији скоро да било какав извоз постаје нерентабилан, а увоз економски веома атрактиван, што доводи до раста спољнотрговинског дефицита и *гушења* домаће производње. Радикалном либерализацијом која је спроведена одмах на почетку ДОС-ове власти допринела је додатном *гушењу* домаће производње пошто је просечна увозна царинска стопа сведена на једноцифрену (у кратком року смањене су на трећину), а укинута су и готово сва ванцаринска ограничења.

Стабилизација и либерализација, како су спровођене у Србији, довеле су до *гушењем* до маће производње и обарања вредност предузећа која, у условима масовне приватизације, прелазе у руке нових власника по изузетно ниским ценама, па су, добрим делом, у праву и они који говоре о распродаји државне имовине. Поред тога, наши реформатори су се определио за модел приватизације продајом у коме се остварени приходи, углавном, не користе за привредни развој него за текућу буџетску потрошњу. Овакав тип привређивања назвао сам (2003) *бећарском економијом*

,

[10]

која се заснива на (рас)продаји, задуживању и потрошњи, што ће неминовно производити дефиците (спољнотрговинске, буџетске ...) и државу водити у дужничко ропство, а њене грађане у сиромаштво и безнађе.

Због чега смо осуђени на економско назадовање?

Пише: Јован Б. Душанић
недеља, 28 јануар 2018 17:54

Због чега смо осуђени на економско назадовање?

Пише: Јован Б. Душанић
недеља, 28 јануар 2018 17:54

